

# Elia — Isa Fito

## *Voalohany sy Farany*

Jeff Pippenger

2023-10-07

Isika dia manondro ny taona 1863 ho toy ny teboka farany fitsapana ao anatin'ny andiana fitsapana izay natomboka tamin'ilay fahadisoam-panantenana lehibe tamin'ny 1844. Ny anton-kevitra voalohany asehontsika dia ny zava-misy fa nifarana ny hetsika Millerita tamin'ilay taona ihany, rehefa voasoratra ara-dalàna teo anatrehan'ny governemantan'i Etazonia ny Fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito. Ilay hetsika izay nanomboka ara-paminaniana tamin'ny 1798 dia nifarana tamin'ny 1863.

Angspiration nagpahibalo kanato nga sa dihang ang gamhanang manolunda sa Pinadayag napulog-walo mikunsad niadtong Septyembre 11, 2001, ang maong hitabo gitipo na sa kalihokan sa mga Millerite sa dihang ang manolunda sa Pinadayag napulo mikunsad. Ang kalihokan sa mga Millerite nagsugod sa panahon sa katapusan niadtong 1798, sa dihang ang panan-awon sa suba sa Ulai sa Daniel kapitulo walo ug siyam gibuksan. Ang kalihokan sa usa ka gatus ug kap-atan ug upat ka libo nagsugod sa panahon sa katapusan niadtong 1989, sa dihang ang panan-awon sa suba sa Hiddekel sa katapusang tulo ka kapitulo sa Daniel gibuksan.

Samy nanomboka fisarahana miandalana tamin'ilay vahoaka voafidy taloha tamin'ireo izay tao anatin'ny hetsika araka ny tantarany avy avy ireo fotoan'ny farany roa tonta. Rehefa nohamafisina ampahibemaso ny fitsipika fototra tamin'ny tantara tsirairay, dia nidina ny anjelin'ny tantara tsirairay avy. Ny hafatra sy ny hetsika ary ny iraka no fitaovana nampiasain'ny Tompo tao amin'ny tantara tsirairay avy mba hampisehoana ny fahotan'ilay vahoaka voafidy taloha; fa tahaka ny nampianaran'i Kristy momba ny asany ihany, raha tsy tonga Izy, dia tsy ho nanana ota ireo Jiosy mpanohitra amin'ny tantara. Ny iraka sy ny hafatra ary ny hetsika no fitaovam-pitsarana izay hampamoaka ilay vahoaka voafidy taloha noho ny nandavany ny mazava miandalana tamin'ny tantarany avy avy, ary rehefa nidina ny anjely dia nanamarika izany fa efa natomboka ny fizotry ny fitsarana ny vahoakan'ny fanekena taloha. Fantatra ilay fitaovam-pitsarana rehefa mihinana ny hafatra natolotry ny Tompo ho azy ireo ny mpaminany izay maneho izany tantara izany. Rehefa mihinana ny hafatra izy ireo, dia entiny any amin'ilay vahoaka voafidy taloha, izay aseho ho vahoaka mafy hatoka sy mpiodina, izay tsy hihaino na hiova fo. Raha vantany vao midina ny anjely ary nohanina ny hafatra, dia manomboka ny fitsarana an'ilay vahoaka mpiodina.

Isika dia mampihatra ny fizotry ny fitsarana tao amin'ny Isiraely fahiny, araka ny aseho ao amin'ny bokin'ny Nomery, amin'ny tantaran'ny hetsika Millerita; ary amin'ny farany, dia hampihatra io fizotry ny fizahan-toetra io amin'ny hetsiky ny efatra arivo amby iray alina sy efatra arivo amby iray hetsy. Ny tandindon'ny isa “folo” dia tokony hofaritana araka ny teny manodidina ao amin'ny andalan-teny izay ampiasana azy.

Ny filaharan'ireo fitsapana folo dia manomboka amin'ilay fahadisoam-panantenana, na teo amin'ny Ranomasina Mena ho an'ny Isiraely fahiny, na tamin'ny 22 Oktobra 1844 ho an'ireo Millerita. Ny Ranabavy White dia manondro ireo fahamarinana “landmark” izay nosokafana tamin'izany fotoana izany, manomboka amin'izay nantsoiny hoe “the passing of time.” Ny fahadisoam-panantenan'ny Hebreo dia ny fandrahonan'ny tafik'i Farao. Ny tsy fahampian'ny finoana ny herin'Andriamanitra teo amin'ny Hebreo dia naseho tamin'ny valinteniny noho ny tahony ny tafiky ny fahavalony, tahaka izany koa tamin'ny fitsapana fahafolo sy farany. Jesosy dia maneho ny farany hatrany am-piandohana, koa ilay tahotra ireo goavambe tao amin'ny Tany Nampanantenaina izay nambaran'ireo mpisafolo folo dia ilay tahotra ihany izay efa niteraka koa ny fahadisoam-panantenany teo amoron'ny Ranomasina Mena. Ny fitsapana fahafolo sy farany ho an'ny hetsika Millerita dia ho faminaniana ara-potoana, tahaka ny tamin'ny 22 Oktobra 1844.

Ny fahadisoam-panantenana lehibe tao amin'ny fizotry ny fitsapana nifandimby teo amin'ny tantaran'ny Millerita no nanamarika ny fiandohan'ny tantara iray izay efa naseho mazava tamin'ny alalan'ny tandindon'ny fanafahana an'i Isiraely fahiny hiala avy tany Egypta. Nanomboka teo amin'ny Ranomasina Mena dia nisy andiana fitsapana folo, ary ny fitsapana farany dia haneho taratra ny fitsapana voalohany. Ny “fandalovan'ny fotoana” tamin'ilay fahadisoam-panantenana lehibe dia vokatra ny tsy fahazoana araka ny tokony ho izy faminaniana momba ny fotoana iray. Ny faran'ny fizotry ny fitsapana ho an'i Isiraely ara-panahy dia hitovy amin'ny voalohany. Tamin'ny 1863, ireo mpitarika ny Isiraely ara-bakiteny dia nifidy ny hiverina amin'ny fomba fanao ara-baiboly narahin'ireo izay vao avy nofaritan'izy ireo ho zanakavavin'i Roma, ka nandà, na azonao lazaina hoe, tsy nahatakatra araka ny tokony ho izy, ilay faminaniana momba ny fotoana lava indrindra ao amin'ny Baiboly. Ny fiafaran'ireo fitsapana folo tao amin'i Isiraely ara-bakiteny sy ara-panahy dia nasehon'ny fiandohana. Ary tamin'ny farany, tamin'ireo tranga roa ireo, ireo mpikomy dia naneho faniriana hiverina any amin'ilay toerana izay vao avy nanafahana azy.

Tamin'ny fandavana ny fotoana impito ao amin'ny Levitikosy 26 dia namorona olana ara-paminaniana izay tsy noheveriny mialoha ny Advantisma Laodiseana. Hatreto dia mbola tsy nahavaha izany olana izany izy ireo, na dia manolotra lovia maro samihafa feno angano aza izy amin'ny fiezahana hanao izany. Ao amin'ilay andininy izay ambaran'i Rahavavy White ho fototra sy andry afovoan'ny Advantisma no misy izany olana izany.

Ny Soratra Masina izay, mihoatra noho ny hafa rehetra, no sady fototra no andry afovoan'ny finoana Advantista dia izao fanambarana izao: “Mandritra ny roa arivo sy telon-jato andro; dia hodiovina ny fitoerana masina.” [Daniela 8:14.] Ilay Ady Lehibe, 409.

Manana zavatra maro ambara momba ny andininy faha-efatra ambin'ny folo ny Advantisma, nefa tsy mba resahiny velively ilay fanamarihana voalohany indrindra izay tokony hatao momba io andininy io. Izany fanamarihana izany dia izao: ny andininy faha-efatra ambin'ny folo dia “valiny.” Tsy misy heviny ny valiny, raha tsy ampidirina miaraka aminy ny fanontaniana izay mamoaka izany valiny izany. Ny andininy faha-telo ambin'ny folo dia tsy azo sarahina amin'ny andininy faha-efatra ambin'ny folo, na ara-poto-kevitra, na ara-pitsipitenenana, na araka ny saina mandanjalanja; satria ny andininy faha-telo ambin'ny folo no fanontaniana ary ny andininy faha-efatra ambin'ny folo no valiny.

Ny fanontaniana, raha aseho araka ny tokony ho izy sy amim-pahitsiana, dia mamoka hevitra tena hafa momba ny andininy faha-efatra ambin'ny folo noho izay ampianarin'ny Advantisma. Tsy midika izany fa tsy “fototra sy andry afovoan'ny finoana Advantista” ny andininy faha-efatra ambin'ny folo, satria izany tokoa izy. Midika kosa izany fa rehefa tsy nahazo tsara ka nanilika ny fito andro impito ny Advantisma tamin'ny 1863, dia tsy afa-namaritra tamin'ny fahafenoany izay tena dikan'ny andininy faha-efatra ambin'ny folo izy ireo. Ao amin'ny Soratra Masina, ny antsasaky ny fahamarinana dia tsy fahamarinana. Raha takarina araka ny tokony ho izy, ny fanontaniana'ny andininy faha-telo ambin'ny folo dia mitaky ny fanekena ilay faminaniana manamarika ny fanadiovana ny fitoerana masina izay efa nohitsakitsahina, ary koa ny fanekena ilay faminaniana manamarika ny fanitsakitsahana ny antokon'olona. Ny faminaniana momba ny roa arivo sy telon-jato taona dia miresaka ny “fitoerana masina,” ary ny faminaniana momba ny roa arivo sy diman-jato amby roapolo taona kosa dia miresaka ny “antokon'olona.”

Mba hamaliana ny fifandraisan'ireo andininy roa ireo dia mitaky fandinihana lavabe, izay tsy kasainy hatao amin'izao fotoana izao ato amin'ireto lahatsoratra ireto. Ireo teboka ireo dia efa noresahina imbetsaka nandritra ny taona maro ary hita ao amin'ny andiany Habakkuk's Tables. Mbola miresaka momba ny tandindon'i Elia aho ary maniry hamita ireo fahamarinana ireo aloha.

I William Miller dia ilay Elia tamin'ny fiandohan'ny Adventisma, ary ny fahitana voalohany hitany dia ny amin'ireo fotoana fito ao amin'ny Levitikosy 26; koa ny fandavana izany fahamarinana izany tamin'ny 1863 dia fandavana ny hafatr'i Elia. Eto aho dia miresaka ny amin'ilay toetran'ny Alfa sy Omega izay mampitovy ny farany amin'ny fiandohana. Ny fizahan-toetra farany ho an'ny Isiraely fahiny dia efa voasolon-tena tao amin'ny fizahan-toetra voalohany. Ireo fizahan-toetra roa ireo dia samy maneho tahotra fa mahery noho Andriamanitra ny firenena jentilisa. Ny fizahan-toetra fahafolo, satria mitovy amin'ny foto-kevitra ihany, dia fiadinana lehibe lavitra noho ny fizahan-toetra voalohany, satria ny tantaran'ny fandresen'Andriamanitra tamin'ny fizahan-toetra voalohany dia tokony ho niteraka fahatokiana mafy orina tao amin'ireo mpikomy. Nasehon'izy ireo ny fandavany an'Andriamanitra na dia teo aza ny porofo betsaka lavitra momba ny heriny noho izay nananany teo amin'ny Ranomasina Mena. Ny Adventisma Millerita, tamin'ny 1863, dia efa nanazava sahady ny antony naha-asan'Andriamanitra mahery ny fahadisoam-panantenana lehibe, nefa mbola nanapa-kevitra ihany izy ireo ny hifidy mpitarika ka hiverina any Egypta ary handà ilay hafatra izay antsoin'i Daniela hoe ny “fiananana” an'i Mosesy, izay efa voasolon-tenan'i Elia.

Raha tokony handany fotoana hamelabelarana ireo porofo manamarina ny maha-ara-dalàna ny fito andro ho faminaniana'ny fotoana, dia mikasa ny hampiasa lojika tsotra aho mba hanaporofa ny maha-ara-dalàna izany amin'ny fomba hafa. Fa ho an'ilay hetsika izay nanomboka tamin'ny 1798, ny fitsapana farany tamin'ny 1863 dia haneho koa ny fitsapana farany ho an'ny hetsiky ny anjely mahery ao amin'ny Apokalypsy faha-valo ambin'ny folo. Efa nazava tsara ny Fanahy avy amin'Andriamanitra momba izay fitsapana farany ho an'ireo hetsika roa tonta.

“I Satana dia ... tsy mitsahatra manosika izay sandoka—mba hampivily hiala amin'ny fahamarinana. Ny famitahana farany indrindra ataon'i Satana dia ny hahafonana tsy hisy heriny ny fijoroana vavolombelon'ny Fanahin'Andriamanitra. ‘Raha tsy misy fahitana, dia ringana ny

vahoaka' (Ohabolana 29:18).” Selected Messages, boky 1, 48.

Tsy misy fomba marina ahafahana mandray ny asa soratr'i Ellen White ka milaza fa tsy nanohana tanteraka ny fito andro ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo izy. Ranabavy White, araka izay efa nofaritanay teo aloha tao amin'ireo lahatsoratra ireo, ary voarakitra mazava tsara ao amin'ilay andiany mitondra ny lohateny hoe Habakkuk's Tables, dia mampahafantatra antsika mivantana fa Andriamanitra no nitarika ny tabilao 1843 sy 1850. Mampianatra mivantana izy fa ireo tabilao roa ireo dia fahatanterahan'ny Habakoka toko faharoa. Samy maneho ny fito andro ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo ho ivon'ny firafitra sary misy azy avy ireo tabilao roa ireo. Ao amin'ireo tabilao roa ireo, ny tsipiky ny fito andro dia manana ny hazo fijalian'i Kristy ho ivon'ny tsipika faminaniana momba ny fito andro.

Miaraka amin'ny fanohanany ireo tabilao roa an'i Habakoka, dia voarakiny imbetsaka fa tokony hanohy haneho ny hafatra izay nambara hatramin'ny 1840 ka hatramin'ny 1844 isika; ary ny mpahay tantara Adventista rehetra izay miresaka ny amin'ny fomba nampielezan'ny Millerita ny hafatra izay notoriny dia samy manondro fa ny tabilao 1843 no nampiasainy. Tsy vitan'ny hoe manohana ireo hafatra aseho eo amin'ireo tabilao izy, sy manoro hevitra ny olon'Andriamanitra hanohy haneho ireo hafatra ireo indrindra izay nambara tamin'izany tantara izany, fa manome andalan-teny maro koa izy izay ampitandreman'ny fa ireo hafatra ireo dia hiharan'ny fanafihana mandritra ny tantaran'ny vahoaka sisa tavelan'Andriamanitra. Ary rehefa mampitandrina ny amin'ireo fanafihana ireo izy, dia averimberiny hatrany fa asan'ireo mpiambina napetrak'Andriamanitra ny miaro ireo fahamarinana ireo indrindra.

Raha tsy marina ireo tabilao, dia tsy marina koa ireo hafatra asehony an-tsary. Raha tsy marina ilay hafatra notorin'ny Millerita nanomboka tamin'ny 1840 ka hatramin'ny 1844, dia tsy marina koa ny famaritana miverimberin'i Ellen White fa ny hafatry ny Millerita no fototra. Raha tsy marina ireo hafatra ireo, dia torohevitra sandoka koa ny didy miverimberiny mba hanohy haneho ireo fahamarinana ireo ihany. Raha tsy misolo tena ny fototra izay tokony hotehirizina sy harovana amin'ny fanafihan'i Satana ny hafatry ny Millerita, dia diso koa ireo torohevitra ireo. Ny fahatongavana amin'ny fanatsoahan-kevitra fa diso avokoa ireo raharaha rehetra mifandray amin'ny hafatr'i Elia tao amin'izany tantara izany, dia hampiseho mazava fa mpaminany sandoka i Ellen White.

Mbola mampianatra ihany ny Advantisma maoderina ao amin'ny Seminera momba ny Apokalypsy fa ny fiangonana sisa dia hanana ny Fanahin'ny Faminaniana, izay fijoroana vavolombelon'i Jesosy; nefa azo antoka fa tsy lazainy amin'ireo izay tadiaviny ho sintonina hiditra ho mpikambana ao amin'ny fiangonana fa laviny tanteraka ny faneken'i Ellen White sy ireo fampitandreman'ny mifandray amin'ireo fahamarinana fototra sy tantara tany am-piandohana ireo. Inona no hevitr'ity andalan-teny manaraka ity aminao?

“Tsy manana na inona na inona hatahorantsika ny amin'ny ho avy isika, afa-tsy raha manadino ny fomba nitarihan'ny Tompo antsika sy ny fampianarany teo amin'ny tantarantsika taloha.”  
Life Sketches, 196.

Tamin'ny taona 1863, dia tonga tamin'ny famaranana ny hetsika Millerite ka nisoratra ara-dalàna teo anatrehan'ny fitondram-panjakana, izay hiafara amin'ny fananganana sarin'ny fahefana papaly; araka ny famaritan'i Ellen White, izany dia ny fampiraisana ny fiangonana sy ny fanjakana.

“Eo amin'ireo hetsika miseho ankehitriny any Etazonia mba hiantohana ho an'ireo andrim-panjakana sy fomba amam-panaon'ny fiangonana ny fanohanan'ny fanjakana, dia manaraka ny dian'ny papa ireo Protestanta. Eny, mihoatra noho izany aza, dia manokatra varavarana ho an'ny Fanjakan'ny Papa izy ireo mba hahazoany indray ao amin'ny Amerika Protestanta ilay fahefana fara tampony izay efa very taminy tany amin'ny Tontolo Taloha.”  
The Great Controversy, 573.

Eo ambanin'ny fiheverana fa anisan'ny filàna ho amin'ny fandaminana ny fifandraisana ara-dalàna tamin'ny fitondram-panjakana, tamin'ny fotoana nanerena ireo tanoran'ny firenena hiditra tao amin'ily fandatsahan-drà fantatra amin'ny anarana hoe Ady an-trano, dia nifarana ny fihetsiketsehana Millerita. Tamin'ny taona 1863, tamin'ny alalan'ny lahatsoratra vita pirinty sy tabilao vaovao, dia nolavin'ny fiangonana Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito ny faminiana momba ny fanandevozana izay antsoin'i Daniela hoe fianianan'i Mosesy. Tamin'ny 1850, ny Tompo dia nitarika ny olony hanao ny tabilao faharoan'i Habakoka, sy hanitsy ny fahadisoana izay notanany teo amboniny ny tany tamin'ny tabilao 1843. Ny tabilao nobaikoina tamin'ny 1850 dia nahatanteraka tanteraka ny tanjony, fa hoy Ellen White fa hitany “fa Andriamanitra no tao amin'ny famoahana ny tabilao,” sady nanondro koa fa ny tabilao 1850 dia fantatra ao amin'ny toko faharoan'i Habakoka.

Ny tanjon'ily tabilao tamin'ny 1850 dia nitovy tamin'ny an'ily tabilao tamin'ny 1843. Izy io no fitaovana fitoriana ny filazantsara natao hampiasaina hanehoana ny hafatry ny anjely fahatelo amin'izao tontolo efa ho faty izao. Tamin'ny 1863, dia nariana izany hafatra izany. Ny fizotry ny fitsapana izay asehon'ny tandindona ao amin'ny fizotry ny fitsapana izay nanomboka teo amin'ny Ranomasina Mena, dia nanomboka tamin'ny faminanian'ny fotoana izay namantatra ny fitoerana masina izay tsy maintsy hohitsakitsahina ao amin'ny andininy fahatelo ambin'ny folo ao amin'ny Daniela toko faha-valo, ary nifarana tamin'ny faminanian'ny fotoana izay namantatra ny antoky ny tafika izay tsy maintsy hohitsakitsahina ao amin'ny andininy fahatelo ambin'ny folo ao amin'ny Daniela toko faha-valo.

Dia nandre olo-masina iray niteny aho; ary nisy olo-masina iray hafa niteny tamin'ily olo-masina anankiray izay niteny hoe: Mandra-pahoviana no haharetan'ny fahitana ny amin'ny fanatitra isan'andro sy ny fahadisoam-panantenana mahavery, ka hanolorana ny fitoerana masina sy ny maro hohosen'ny tongotra? Ary hoy izy tamiko: Hatramin'ny roa arivo sy telon-jato andro; dia hodieovina ny fitoerana masina. Daniela 8:13, 14.

Ny fizahan-toetra izay nanomboka tamin'ny 22 Oktobra 1844 dia mitondra ny mariky ny Alpha sy Omega. Ny fiandohan'izany fizahan-toetra izany dia faminiana ara-potoana izay naneho ny fitoerana masina izay tokony ho voahitsakitsaka. Faminiana izany izay namokatra fahazavana lehibe rehefa tanteraka. Ny fizahan-toetra izay nifarana tamin'ny 1863 dia mitondra ny mariky ny Alpha sy Omega. Ny fiakaran'izany fizahan-toetra izany dia faminiana ara-potoana izay naneho ny antokon'olona izay tokony ho voahitsakitsaka. Faminiana izany izay natao hamoaka

fahazavana lehibe rehefa tanteraka. Faminaniana ara-potoana izany, natolotry ny Elia tamin'izany tantara izany, ary rehefa nolavina sy natao ankilabao, dia niteraka haizina lehibe.

Ary izao no fanamelohana: tonga amin'izao tontolo izao ny mazava, nefa ny olona tia ny maizina mihoatra noho ny mazava, satria ratsy ny asany. Jaona 3:19.

Ny lojika kasainy hofaranako ity lahatsoratra ity dia izay efa nomarihiko sahady. Nanome fankatoavana ve Andriamanitra tamin'ny alalan'i Ellen White ny tabilao 1843 sy 1850?

“Nahitako fa ny tabilao 1843 dia notarihin'ny tanan'ny Tompo, ary tsy tokony hovàna izany; fa ny tarehimarika dia araka izay tiany; fa ny tanany dia teo amboniny ka nanafina fahadisoana iray tao amin'ny sasany tamin'ireo tarehimarika, mba tsy hisy hahita izany, mandra-panaisotra ny tanany.” Early Writings, 74.

“Hitako fa Andriamanitra no tao amin'ny famoahana ilay tabilao nataon-dRahalahy Nichols. Hitako fa nisy faminaniana momba ity tabilao ity tao amin'ny Baiboly, ary raha natao ho an'ny olon'Andriamanitra ity tabilao ity, raha ampy ho an'ny iray izy, dia ampy ho an'ny hafa koa, ary raha nisy iray nila tabilao vaovao hosodokoina amin'ny ambaratonga lehibe kokoa, dia ilain'ny rehetra tahaka izany indrindra koa izany.” Manuscript Releases, laharana faha-13, 359; 1853.

Nankatoavin'Andriamanitra tamin'ny alalan'i Ellen White ve ny hafatra izay nasehon'ny Millerites nandritra ny tantara tamin'ny 1840 ka hatramin'ny 1844?

“Tsy manome hafatra vaovao antsika Andriamanitra. Isika dia tokony hanambara ilay hafatra izay tamin'ny 1843 sy 1844 no namoaka antsika hiala avy tao amin'ny fiangonana hafa.” Review and Herald, 19 Janoary 1905.

“ညွှန်ကြားတော်မူသော ဘုရားသခင်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ အချိန်နှင့် ခွန်အားကို 1843 နှင့် 1844 ခုနှစ်များတွင် ယခင်က မိန့်မတို၏ စိတ်နှလုံးကို လုံ့လဆန်းစစ်ခဲ့သော သတင်းစကားများကို လူထုအား ဟောပြောကြည့်သည့် အမှုတော်၌ ပေးအပ်ရန် အမိန့်ပေးတော်မူ၏။” Manuscript Release, Number 760.

“Ang lahat ng mga mensaheng ibinigay mula 1840–1844 ay dapat ngayong ihayag nang may kapangyarihan, sapagkat maraming tao ang nawalan ng wastong pagkaunawa. Ang mga mensahe ay dapat maiparating sa lahat ng mga iglesya.

Hoy Kristy nanao hoe: “Sambatra ny masonareo, fa mahita; ary ny sofinareo, fa mandre. Fa lazaiko aminareo marina tokoa fa mpaminany maro sy olo-marina maro no naniry hahita izao zavatra hitanareo izao, nefa tsy nahita izany; ary handre izao zavatra renareo izao, nefa tsy nandre izany” [Matio 13:16, 17]. Sambatra ny maso izay nahita ireo zavatra izay hita tamin'ny 1843 sy 1844.

“Efa nomena ny hafatra. Ary tsy tokony hisy fahatarana amin'ny famerenana ny hafatra, fa tanteraka ny famantarana ny andro; tsy maintsy vitaina ny asa famaranana. Asa lehibe no ho tanterahina ao anatin'ny fotoana fohy. Hafatra iray no homena tsy ho ela araka ny fanendren'Andriamanitra, ka hitombo ho antso mafy izany. Amin'izay dia hitsangana eo amin'ny anjarany Daniela, mba hanome ny fanambarany.” Manuscript Releases, boky faha-21,

“Ny fahamarinana izay noraisintsika tamin’ny taona 1841, ’42, ’43, ary ’44 dia tokony hodinihina sy hotorina ankehitriny. Ny hafatry ny anjely voalohany sy faharoa ary fahatelo dia mbola hotorina amin’ny hoavy amin’ny feo mahery. Homena izany amin’ny fahavononana mafy sy amin’ny herin’ny Fanahy.” Manuscript Releases, volume 15, 371.

“Azontsika tsara ny fahalemena sy ny fahakelin’ny asa amin’izao fotoana izao. Efa nanana fanandramana isika. Eo am-panaovana ny asa nomen’Andriamanitra antsika, dia afaka mandroso amim-pitokiana isika, matoky fa Izy no ho herintsika mahomby. Homba antsika Izy amin’ny taona 1906, tahaka ny niarahany tamintsika tamin’ny taona 1841, 1842, 1843, ary 1844.” Loma Linda Messages, 156.

“Ireo izay mijoro ho mpampianatra sy mpitarika ao amin’ny andrim-panjakantsika dia tsy maintsy ho mafy orina amin’ny finoana sy amin’ireo foto-kevitra ny hafatry ny anjely fahatelo. Tian’Andriamanitra ho fantatra ny olony fa manana ilay hafatra isika araka izay nanomezany azy tamintsika tamin’ny 1843 sy 1844.” General Conference Bulletin, 1 Aprily 1903.

“Tonga ny fampitandremana: Tsy misy na inona na inona tokony havela hiditra izay hanakorontana ny fanorenan’ny finoana izay efa nanorenantsika hatramin’izay nidiran’ny hafatra tamin’ny 1842, 1843, ary 1844. Tao anatin’ity hafatra ity aho, ary hatramin’izay dia nijoro teo anatrehan’izao tontolo izao aho, mahatoky amin’ny mazava izay nomen’Andriamanitra antsika. Tsy mikasa ny hanaisotra ny tongotsika hiala eo amin’ily sehatra izay nametrahana azy izahay raha isan’andro nitady ny Tompo tamin’ny vavaka mafana fo, nitady fahazavana. Mihevitra va ianareo fa hahafoy ny mazava izay nomen’Andriamanitra ahy aho? Ho tahaka ny Vatolampin’ny taona mandrakizay izany. Izy no nitarika ahy hatramin’ny nanomezana azy.” Review and Herald, 14 Aprily 1903.

Nampitandrina ny olony tamin’ny alalan’i Ellen White va Andriamanitra mba hiaro tena amin’ireo fanafihana izay hanohintohina ireo fahamarinana ao amin’ny tantaran’ny Millerita?

“Ireo fanamarihana lehibe amin’ny fahamarinana, izay mampiseho amintsika ny toerantsika ao amin’ny tantara ara-paminaniana, dia tsy maintsy arovana amim-pitandremana, fandrao horavana izy ireny ka hosoloana fampianarana izay hitondra fisafotofotoana fa tsy tena fahazavana.” Selected Messages, boky 2, 101, 102.

“Anio Satana dia mitady fotoana handravana ny mariky ny lalàn’ny fahamarinana,—ireo tsangambato izay naorina teny an-dalana; ary ilaintsika ny fanandraman’ireo mpiasa zokiolona izay nanorina ny tranony teo ambonin’ny vatolampy mafy, izay, na tamin’ny filazana ratsy na tamin’ny filazana tsara, dia niorina tsy nihozongozona tamin’ny fahamarinana.” Gospel Workers, 104.

“Tsy mamela izao tontolo izao ho tsy hisy olona mahay manavaka ny tsara sy ny ratsy, ny fahamarinana sy ny tsy fahamarinana, Andriamanitra. Manana olona Andriamanitra izay notendreny hijoro eo amin’ny lohalaharana amin’ny ady amin’ny fotoan-tsarotra. Amin’ny fotoan-tsarotra lehibe dia hanangana olona Izy, tahaka izay nataony fahiny. Ny tanora dia hasaina hifandray amin’ireo mpitondra faneva antitra, mba hahazo hery sy hampianarina

amin'ny alalan'ny fanandraman'ireo mahatoky ireo, izay nandalo ady maro tokoa, ary izay nitenenan'Andriamanitra matetika tamin'ny alalan'ny fanambaran'ny Fanahiny, nanondro ny lalana marina sy nanameloka ny lalana diso. Rehefa mipoitra ny loza, izay mizaha toetra ny finoan'ny olon'Andriamanitra, dia tsy maintsy mitantara ny fanandramana tamin'ny lasa ireo mpiasa mpisava lalana ireo, tamin'ny fotoana nisehoan'ny fotoan-tsarotra mitovy amin'izany indrindra, rehefa nohadihadiana ny fahamarinana, ary rehefa nampidirina ireo fihetseham-po hafahafa, izay tsy avy amin'Andriamanitra.”

“Ny fanandraman'ireo mpiasa efa zokinjokiny ireo no ilaina ankehitriny; fa Satana dia miambina ny fotoana rehetra hahatonga ho tsinontsinona ireo mariky ny lalana fahiny,—dia ireo tsangambato izay naorina teny an-dalana.” Review and Herald, 19 Novambra 1903.

Tamin'ny 1863 dia nifarana tamin'ny fandavana ilay fahamarinana voalohany izay notarihina ho takatry ny Elia tamin'izany tantara izany ny hetsika Millerita. Ny fitsapana farany nahazo azy dia nifototra tamin'ireo andininy roa ao amin'ny Daniela toko faha-valo izay manondro ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny antokon'ny maro. Ny fahazavan'ny fitoerana masina dia nosokafana tamin'ny voalohan'ireo fitsapana folo, ary ny haizina kosa dia nentina tamin'ny antokon'ny maro tamin'ny faran'ireo fitsapana folo.

“Zavatra iray no azo antoka: ireo Advantista Mitandrana ny Andro Fahafito izay mijoro eo ambanin'ny sainan'i Satana dia hahafoy voalohany ny finoany ny amin'ireo fampitandremana sy fananarana voarakitra ao amin'ny Testimonies of God's Spirit.

“Ny fiantsoana ho amin'ny fanamasinana lehibe kokoa sy ho amin'ny fanompoana masina kokoa dia atao ankehitriny, ary mbola hatao hatrany. Ny sasany izay miteny ankehitriny ny soso-kevitr'i Satana dia hiverina saina. Misy ireo eo amin'ny toerana manan-danja ianteherana izay tsy mahatakatra ny fahamarinana ho an'izao andro izao. Tsy maintsy omena azy ireo ny hafatra. Raha mandray izany izy, dia horaisin'i Kristy, ary hataony mpiara-miasa aminy. Fa raha mandà tsy hihaino ny hafatra izy, dia hijoro eo ambanin'ny faneva maintin'ny Andrianan'ny Haizina.

“Nampianarina aho hilaza fa ny fahamarinana sarobidy ho an'izao andro izao dia miharihary misokatra bebe kokoa hatrany amin'ny sain'olombelona. Amin'ny heviny manokana dia tokony hihinana ny nofon'i Kristy sy hisotro ny ràny ny lehilahy sy ny vehivavy. Hisy fivelaran'ny fahatakarana, fa ny fahamarinana dia mahazaka fitomboana mitohy mandrakariva. Ilay Mpamorona araka an'Andriamanitra ny fahamarinana dia hiditra amin'ny firaisana akaiky kokoa, ary mbola akaiky kokoa aza, amin'izay manohy mba hahalala Azy. Rehefa mandray ny teniny ho mofo avy any an-danitra ny vahoakan'Andriamanitra, dia hahalala fa ny fivoahany dia voaomana tahaka ny maraina. Handray hery ara-panahy izy ireo, tahaka ny andraisan'ny tena hery ara-nofa rehefa mihinana sakafo.”

“Tsy takatsika akory ny antsasaky ny drafitry ny Tompo tamin'ny namoahany ny zanak'Isiraely hiala tamin'ny fanandevozana tany Egipta sy nitarihany azy ireo namakivaky ny efitra ho any Kanana.

“Rehefa angonintsika ireo tara-pahazavana avy amin'Andriamanitra mampirapiratra avy amin'ny filazantsara, dia hahazo fahatakarana mazava kokoa momba ny fitondrana jiosy isika,



ary hankasitraka lalindalina kokoa ireo fahamarinana lehibe ao aminy. Mbola tsy feno ny fikarohantsika ny fahamarinana. Tara-pahazavana vitsivitsy monja no voaangontsika. Ireo izay tsy mpianatra isan'andro ny Teny dia tsy hahavaha ny olana ao amin'ny fitondrana jiosy. Tsy ho azony ny fahamarinana ampianarin'ny fanompoam-pivavahana tao amin'ny tempoly. Sakanan'ny fahatakarana araka izao tontolo izao ny asa ataon'Andriamanitra momba ny drafiny lehibe. Ny fiainana ho avy no hampiseho ny hevitra ny lalàna izay nomen'i Kristy, voasarona tao anatin'ny andrin'ny rahona, ho an'ny olony." Spalding and Magan, 305, 306.

Hanohy ny fandinihantsika ny tandindon'i Elia mifandray amin'ny 1863 isika ao amin'ny lahatsoratra manaraka.